

UYISHMAGAN YOSHLAR MUAMMOSI VA UNI BARTARAF ETISH YO‘LLARI

Toshkent Amaliy Fanlar Universiteti Pedagogika Fakulteti

Psixologiya kafedrası

Katta o‘qituvchi: Kudratova Lola Ravshanovna

Psixologiya yo‘nalishi 2-bosqich talabasi:

Oblayeva E‘zoza Hasanovna

Elektron pochta: ezozaoblayeva@gmail.com

Annotatsiya:

Maqolada uyishmagan yoshlar muammosi psixologik, ijtimoiy va tarbiyaviy nuqtai nazardan keng yoritilgan. Muammoning kelib chiqish sabablari, yoshlarning ijtimoiy moslashuv jarayonidagi qiyinchiliklari va ularni jamiyat hayotiga integratsiyalash mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlarning psixologik holatini mustahkamlash, motivatsiyani oshirish, o‘zini anglash va ijtimoiy faollikni rivojlantirish usullari ilmiy asosda ko‘rib chiqilgan.

(на русском языке):

В статье подробно рассматривается проблема неорганизованной молодежи с психологической, социальной и воспитательной точек зрения. Анализируются причины возникновения проблемы, трудности социальной адаптации и пути интеграции молодежи в активную общественную жизнь. Особое внимание уделено укреплению психологического состояния молодежи и формированию их мотивации.

(in English):

This article examines the problem of unorganized youth from psychological, social, and educational perspectives. It explores the causes of the issue, challenges of social adaptation, and mechanisms for youth integration into active social life. The

study also discusses methods to strengthen psychological resilience, increase motivation, and foster self-awareness and social engagement among young people.

Kalit soʻzlar:

uyishmagan yoshlar, psixologiya, motivatsiya, ijtimoiy moslashuv, maʼnaviy tarbiya, ijtimoiy faollik.

Ключевые слова:

неорганизованная молодежь, психология, мотивация, социальная адаптация, духовное воспитание, социальная активность.

Keywords:

unorganized youth, psychology, motivation, social adaptation, spiritual education, social activity.

Kirish

Yoshlar — har bir jamiyatning tayanchi va kelajagidir. Ammo bugungi kunda ayrim yoshlar ijtimoiy hayotdan chetda qolib, na oʻqish, na mehnat faoliyatida ishtirok etmoqda. Bunday yoshlar “uyishmagan yoshlar” deb ataladi. Ularning mavjudligi nafaqat ijtimoiy, balki psixologik muammo sifatida ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu maqolada uyishmagan yoshlarning psixologik portreti, ularning ijtimoiy muhitga moslashuvi, motivatsion omillari va shaxsiy rivojlanish muammolari ilmiy asosda tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Uyishmagan yoshlarning shakllanishiga taʼsir etuvchi asosiy omillarni quyidagicha guruhlash mumkin:

1. ****Oilaviy omillar.**** Ota-ona nazoratining yetishmasligi, befarqlik yoki ortiqcha qattiqqoʻllik yosh shaxsda ishonchsizlik, ijtimoiy moslashuvda qiyinchilik va passivlikni keltirib chiqaradi.
2. ****Taʼlimiy omillar.**** Oʻquv tizimining moslashuvchan emasligi, qobiliyatga mos yoʻnalish tanlashdagi xatolar yoshlarning oʻz qobiliyatini toʻliq namoyon etishiga toʻsqinlik qiladi.
3. ****Psixologik omillar.**** Oʻziga past baho berish, motivatsiya yetishmasligi,

kommunikativ ko'nikmalarning sustligi yoshlarni ijtimoiy izolyatsiyaga olib keladi.

4. ****Ijtimoiy-axborot muhitining ta'siri.**** Internet va ijtimoiy tarmoqlarning cheksiz oqimi ba'zan yoshlarning haqiqiy hayotdagi maqsadlarini yo'qotishiga olib keladi.

Psixologik jihatdan uyishmagan yoshlar ko'pincha anomiya holatida bo'ladi — ya'ni, jamiyatdagi qadriyatlar tizimini to'liq qabul qilmaslik yoki o'zini bu tizimdan chetda his etish. Bu holat Emile Dyurkgeym va Robert Merton nazariyalarida ijtimoiy izolyatsiyaning psixologik ildizi sifatida izohlanadi.

Muammoni hal qilish uchun yoshlarning ichki motivatsiyasini oshirish, ularni psixologik qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish hamda ijobiy identifikatsiyani shakllantirish zarur. Psixologik treninglar, kasbiy yo'naltirish dasturlari va ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish orqali ularni jamiyat hayotiga qaytarish mumkin.

Shuningdek, o'qituvchilar, psixologlar va ota-onalar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish, individual yondashuv tamoyillarini joriy etish orqali uyishmagan yoshlar muammosini kamaytirish mumkin. Motivatsion psixologiya nuqtai nazaridan, insonning ijtimoiy faol bo'lishi uchun uning ichki ehtiyoji — 'o'zini jamiyatda kerakli his etish' — muhim o'rin tutadi.

Xulosa

Yoshlar — millat kelajagining poydevori. Uyishmagan yoshlar masalasiga befarq qarash kelajakda ijtimoiy izolyatsiya, ishsizlik, ruhiy tushkunlik va jinoyatchilikning ortishiga sabab bo'ladi. Shuning uchun bu muammoni faqat ijtimoiy yoki iqtisodiy emas, balki psixologik nuqtai nazardan ham hal etish lozim. Yoshlarni o'z qobiliyatini anglashga, mustaqil fikrlashga, ijtimoiy faol bo'lishga undaydigan muhit yaratish ularni jamiyatning to'laqonli a'zosiga aylantiradi. Shunday ekan, uyishmagan yoshlarni qo'llab-quvvatlash — milliy taraqqiyot va ma'naviy barqarorlikning garovidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimova V.M. 'Psixologiya asoslari'. Toshkent, 2019.
2. Merton R. 'Social Theory and Social Structure'. New York, 1968.
3. Bandura A. 'Social Learning Theory'. Prentice-Hall, 1977.
4. O'zbekiston Respublikasi 'Yoshlar siyosati to'g'risida'gi Qonuni, 2017.
5. G'ofurov A. 'Yoshlar ijtimoiy psixologiyasi'. Toshkent, 2021.